

גליון תמה - פר' אמור - ימי ספירה / שמיטה תשפ"ב

מי יודע ומי מכיר?

[א]

[א] איתא בספח"ק 'אהבת שלום' סו"פ חקת (עה"פ אל תירא אותו (במד' כא, לד), אופן ב') וזל"ק: ...והנה אמרו ז"ל במדרש ובזוה"ק (קפד.) בפס' (משלי לא, כא) לא תירא לביתה משלג, כי כל ביתה לבוש שנים, אל תקרי שנים אלא שנים, והיינו שני אותות, כי בחול יש לאיש הישראלי מילה ותפילין שהם ב' אותות, ושבת הוא גופא אות, וזהו לא תירא לביתה משלג של גיהנם, כי כל ביתה לבוש שנים היינו שני אותות וכו'. ע"ש. עכ"ל.

היכן המקור כי שני אותות מצילות את האדם מדינה של גיהנם? (כלומר, אין לך אדם מישראל שאינו נימול ומניח תפילין. ושמה אין האות נחשבת אות א"כ וכו', והמ"י. **המגי"ה**)).

הידעת?!

[א]

איתא בספח"ק 'תולדות אהרן' מהרה"ק רבי אהרן מציטאמיר פר' ויקהל וזל"ק: ...שכמו שאנו לומדים פירוש התורה שבכתב, כך מקבלים את הפירוש למעלה, ע"ד שאמרו בגמרא (ב"מ נט:) נצחונו בני, וכך העולם הזה מתנהג, ולכך צריכים ללמוד פשוט בגמרא לפי הזמן שהעולם מתנהג בו, כמו ששמעתי מאדוני מו' הגה"ח המפורסם מה"ו לוי יצחק זל"ה אב"ד דק"ק ברדיטשוב, כשרואים שמתעוררת מלחמה בעולם - צריכים לומר 'חילוק' ולפלפל בגמרא ולהפך כל זאת, כי כל מה שיש בעולם - הוא בתורה, שהיא חיות כל העולמות, ולכך כשרואים מלחמה בעולם - בוודאי כבר נעשו צרופים בתורה, את הכח הזה נתן לנו משה רבנו, שכמו שאנו לומדים את הפירוש בגמרא - כך צריכים להתנהג כל העולמות, הן עולמות עליונים הן העולם התחתון וכו'. ע"ש. עכ"ל.

[נתקבל מהרב ד. ב. מ.]

[ב]

במדרש ויקרא רבה [ל. ב] על הפסוק וזכרתי את בריתי יעקב וגו', אי, הדא הוא דכתיב (תהלים פ, ט) גפן ממצרים תסיע וגו'. מה גפן זו נשענת על גבי עצים יבשים והיא

[ב] ב'נחלתנו' גליון תמ"ב (מדור הידעת אות א') מובאים דברי ה"אמרי פינחס" לרה"ק רבי פינחס מקוריץ (מדור ארבע פרשיות, מהדורת פרנקל עמ' סו-סח) שכתב שלפי מנין ספרי התורה שמוציאים וקוראים בהם - כך גודל האור [המושפע עלינו], ועל כן אינה דומה שבת שמוציאים בה ספר תורה אחד לשבת שמוציאים בה שני ס"ת [ועאכ"ו] לשבת שמוציאים בה ג' ס"ת, ומכל שכן לשמח"ת שקוראים בה [גם] בלילה [מלבד קריאת היום בשלשה ס"ת] וכו'. ע"ש באריכות.

האם ידוע למישהו אם גם באופן שישנו רק ס"ת אחד בלבד, וגוללים אותו לכל קריאה וקריאה, ישנה השפעת הקדושה היתרה של ג' ס"ת?

[נתקבל מהרב ברוך הכהן כ"ץ]

[ב]

ברצוני לברר, למה בשנה זו קיים הבדל בקריאת התורה בין בני א"י לבני חו"ל, שבארץ קוראים פר' קדושים ובחו"ל פר' אחרי, ומתחברים רק בעוד 15 שבועות, דהיינו פר' מטות ומסעי, כשאין כבר ברירה אחרת, כי בשבת חזון הכל קוראים פר' דברים ובשבת נחמו פר' ואתחנן. למה אין מתחברים מיד בשבת זו, שבארץ יקראו פר' קדושים ובחו"ל יחברו אמור-קדושים?

לחה, כך ישראל נשענין בזכות אבותיהם, אע"פ שהן ישנין. הה"ד וזכרתי את בריתי יעקב. וכתוב בספר רשפי אש לזקני הגה"ק ר' מרדכי מנעשכ"ז זצוק"ל מה שאנו אוכלים זכות אבות. היינו ע"י הצדיקים שבכל דור ודור שמוסרין נפשם לשי"ת, ועי"ז משפיעין לעולם, כמו המאכלת שע"י מסירות נפשו של יצחק אוכלין ישראל [כמו שדרשו חז"ל (ב"ר נז, ג) למה נקראת סכין מאכלת כו' כל אכילות שישראל אוכלים בעוה"ז - אינם אוכלים אלא בזכות אותה המאכלת]. וזוהי זכות אבות. כי לולא הם שהתחילו כן ופתחו פתח לכל באי עולם, לא היה עתה באפשרי בשום אופן לבא לידי מדרגה זו של מסירות נפש.

ונראה לענ"ד לפרש דבריו. המדרש מדמה את ישראל לגפן, והלא הגפן עושה פירות בעצמה, ואין העצים פועלים כלום בגידול הפירות, אלא שאין לה עמידה בלי שתשען על עצים. כך ישראל מה שאוכלין בזכות אבות, אין פירותיו שניזונים משכר המצות של האבות, שהרי הצדיקים ניזונים בזכות עצמם. אלא הכונה שבזכות מסירות נפשם של האבות לקיים מצות ה', פתחו פתח לכל הדורות שיוכלו הצדיקים בכל דור לעבוד את ה' במסירות נפש. נמצא שהשכר שמגיע לצדיקים בכל דור על מעשיהם הטובים הוא בזכות אבות. ומדויק לשון המדרש שישראל נשענין בזכות אבותיהם, אע"פ שהן ישנין. דהיינו שמדמה את האבות שהם ישנים, לעצים יבשים המעמידים את הגפן. כך האבות הקדושים ע"י מסירות נפשם לה' - מעמידים את ישראל בכל הדורות שיוכלו לעבוד את ה' כראוי.

עפ"ז מובן מאמרם ז"ל (סנהדרין סא.) אל ההרים לא אכל, שלא אכל בזכות אבות. משמע שהצדיק מקבל שכר בלי זכות אבות. ולכאורה סותר את המו' מעלה. ולנ"ל ניחא, שהצדיקים אינם אוכלים בזכות אבות, אלא בזכות מעשיהם הטובים. רק נשענים על זכות אבות, כנ"ל. ולפ"ז מיושבת הלשון 'אל ההרים', שלכאורה היה לו לומר 'מן ההרים' לא אכל. ולנ"ל ניחא, דודאי כל ישראל אוכלין מן ההרים, שהם האבות, כי הם פתחו פתח לכל עבודתנו. אבל 'אל ההרים' משמע שכל סמיכתו היא על אבותיו, וזה אינו טוב, כי צריך לעבוד בעצמו.

[נתקבל מהרב אברהם יעקב בומבאך]

[ג]

הרה"ק רבי מנחם מענדל מויטבסק זי"ע
נלב"ע ביום א' באייר - ב' דר"ח אייר תקמ"ח
מנו"כ בבית העלמין העתיק בעיה"ק טבריא ת"ו
- מתולדותיו -

הגיע לידי ספר מאורעות יוסף לרבי יוסף בוחבוט (אלעד תשע"ד), בו כותב (בהקדמה) על משפחת בוחבוט - אבולעפיה מטבריא. ומביא מקשרי נישואין בין בנו של הרה"ק מנחם מנדל מויטבסק למשפחת אבולעפיה.

וזה החלי: הקשר והאהדה הרבה ששררה בין עדת הספרדים לבין חוג החסידים ומנהיגם - הניב פרי, עד אשר רבם רבי מנחם מנדל מויטבסק מחליט להשיא את בנו היחיד רבי משה לסי[ניורה] יוכבד ממשפחה ספרדית. כמבואר באגרתו של רבי אברהם מקאליסק (אגרות הקודש אגרת כ"ט). - וז"ל: **והרב הגדול איש אלקי מנחם מנדל נ"י עשה שידוך עם בנו המופלג מו"ה משה עם בת חכם גדול ומפורסם בתורה וחסידות ובעשירות. ונתן נדוניא סך שמונה מאות אריות. והוא מיקירי וחשובי ירושלם מהספרדים אשר שם. והחכם הזה מחותן של החכם הכולל מטבריה. שהוא נתמנה כעת לרב המדינה הגדולה של טירקיי".** עכ"ל.

ומעתה אענה חלקי גם אני: להנציח ע"ג הכתבים דברים שדליתי לאחר חו"ד רבה, הדק היטב. ענין השידוך משפחת אבולעפיה עם הרמ"מ. נודע לי לראשונה בחדש מרחשון תשע"ד, בהיותי בטבריא עם ידי"נ הגר"י אבוחצירא, ונפגשנו באגב עם אחד מחוג החסידים שסיפר לנו על הדבר. כתוצאה מכך פניתי למספר מקורות נאמנים ומוסמכים. והללו השיבו שאין להם כל ידיעה ברורה בדבר מלבד הנ"ל. אולם ללא מקור מוסמך ישנם טוענים שמרת יוכבד אשת ר' משה בנו של הרמ"מ. היא ממשפחת אבולעפיה. בחודש טבת דברתי על כך עם ידי"נ ר' אברהם בוחבוט שיחי' מטבריא, חוטר לגוע קודש משפחת אבולעפיה מענף רב חנ"א, וסיפר לי את אשר שמע מאחיו החוקר הנכבד לתולדות הגה"ק עץ חיים אב"א זיע"א, שנכדתו של הרמ"מ נישאה לנכדו של הרב עץ חיים. אולם אין לו כל ידיעה מפורטת בדבר. עוד הוסיף שאחיו ז"ל הראהו בעבר כתובה שהיתה באמתחתו ונזכר בה השם מנחם מנדל אבולעפיה. בחלוף כמה ימים דברתי בזה עם צאצא למשפחת מרגליות מטבריא וזה סיפר שסבו למעלה היה רבי אלעזר משה מרגליות שחי ופעל בעיר טבריא בשנת ה'תקצ"ו. ואשתו היתה מרת רחל אבולעפיה. אביה היה רבי חיים יחזקאל אבולעפיה. ועל מצ"ק נכתב בן רבי מנחם מנדל.

עוד שמעתי מאנשים אחרים שידועים לספר על אדם אחד שגר בארה"ב, הנושא שני שמות משפחה. מרגליות-אבולעפיה. אגב זאת יצויין כי מרת רחל אבולעפיה הנז' נישאה ג' פעמים. השידוך הא' היה עם הרא"מ מרגליות כנו', והשידוך הג' היה עם הק' רבי מנחם מנדל מרייסק זיע"א. על האמור מחובתנו להוסיף שלפי הידוע לרמ"מ מויטבסק אין זרע אחריו כי נכדו ר' שמואל נתבש"מ לפני שהניח זש"ק. מעתה ניתן לשער שאם אכן הרמ"מ בנו של הרמ"מ היה נשוי ליוכבד הנז' מבית אבולעפיה - כוונת הר"א מקאליסק (הנזכר לעיל) היא שהיו מחותנים עם החכם מטבריא, ומחיתון נולדה הבת יוכבד והיא נישאה למשפחת אב"א. ובשל העובדה שלא נותרו לרמ"מ צאצאים. אפשר אולי שלאחר פטירת בעלה הרמ"מ, שנפטר בצעירותו בר"ח ניסן תקנ"ט, חזרה יוכבד הנז' ונישאה לאחד מבני משפחת אב"א, ונולד להם זה הרמ"מ אבולעפיה הנז'. עד כאן דבריו.

בשנת תשי"א נדפס בארה"ב ספה"ק רזיאל המלאך, ע"י [הרב] נפתלי צבי מרגליות-אבולעפיה. כן כתוב בשער הספר - [והוא אחיו של הרה"ח הישיש המפו' רבי יעקב שמשון ב"ר אלעזר משה מרגליות ז"ל מצפת-טבריה ((צאצא ישיר לשושלת הנזכרה. המגי"ה)). נפ' בכ' בסיון תשמ"א, ומנו"כ בצפת ת"ו].

[נתקבל מהרב אהרן ג.]

!! תגובות !!

[א]

הרב יואל טייטלבוים = בגליון תמ"ד (מי יודע אות ג') בענין האזוב שהוא גבורה, מובא בספרים שהאזוב הוא מה שנקרא רוט"א והוא גימטריא גבורה (אין ספריי תחת ידי כעת לציין מקורות).

[ב]

הרב חיים מאיר וסרמן = [א] בגליון תמ"ד (מדור מי יודע אות ג') נשאל מדוע אזוב רומז לבחינת גבורה, בספר **אור בהיר הגהות על אור החיים הק'** מפרש שם (הערה פא) "כמו אזוב שהוא עשב חד שמתבלין בו הקדירות" (ומב"ם פרה פ"ג ה"ב). ((וז"ל השלמה: "הוא עשב נכבד במיני מטעמים, והוא עשב ידוע לרופאים, ואוכלים אותו בעלי-בתים ומתבלים בו הקדרות ומרקחים אותו בדבש". **"תורת העולה"** (ח"ג פרק סה) מצאתי דברים אחדים המקשרים את האזוב למדת הגבורה (שפל ונבוזה = גלויות ישראל; נגד ג"ע, תבלין = "תבל עשו"), אך מפני האריכות - נלאיתי להעתיקם. המגי"ה)).

[ב] בגליון הנ"ל (מדור הנ"ל אות ד) נשאל על מה שכתב בספר **בוצינא דנהורא וקול שמחה** על הקשר של י"ג עיקרין לי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, פשוט הוא שאינו מכון בדיוק לפי הסדר רק ? מכיוון ? הוא ?, וכל דורש דורש לפי השגתו.

[ג]

הרב שמואל אייזיק אוסטרלין = [א] על אודות מש"ך בבגליון תמ"ד (מי יודע אות א'), עי' **סיפורי אליהו הנביא** (קלפהולץ, פכ"ד אות ה', בשם ספר שיח שרפי קודש) הרה"ק **רבי דוד מלעלוב זצ"ל** הלך פעם בדרך ופגע באליהו הנביא ז"ל, מחופש בלבוש נכרי וחגורה של תבן, ונתן לו שלום, שאל הה"ק הר"ד ז"ל את אליהו: מדוע מתחפש כבודו בלבוש נכרי? הן אף אם יתלבש בלבוש ישראלי - לא יכירו מי שאינו ראוי להכירו, ומי שהוא ראוי להכירו - יכירו אף אם תתלבש בלבוש כזה? השיבו אליהו ז"ל, מה נעשה אם העולם אינו כדאי שיבוא אלא בלבוש נכרי? ובלשונו, **דיא וועלט איזט נישט מעהר ווערד נאר איך זאל קוממען אין אזא לבוש!** ע"כ.

[ב] ובמגילת סתרים, להרה"ק **מקאמרנא זיע"א**, נכתב: כשהייתי בן שבע בערה בי כאש להבת לחכמת מרן אלקי האר"י, ולמדתי כתביו באימה וביראה ובגודל התלהבות, וכל דבר הקשה שאלתי את אבי ולמדתי בדוחק ועוני, וזכיתי לכמה ענינים נפלאים ומדרגות קדושות, פעם אחת לא היה לי לאכול יותר ממעת לעת ואבי הלך אנה ואנה בטלית ותפילין ופניו בוערות כאש בלימוד שיטה אחת עמוקה, וקראני אליו ולמד אתי שיטת "תני שילא, שלוש מידות בנערה" (כתובות מד:) בפשט ובסוד, והייתי קרוב לבולמוס, ואמר לי אבי, לך אל השכנה וקח לך לאכול, והייתי תמה מאוד שידעתי שאותה שכנה לא תתן לי אף על משכון טוב, אך האמנתי בו והלכתי שמה, ועמדתי על הפתח, וישב שם גוי אחד ואמר לי, בני, רוצה אתה לחם ויין-שרף? ונתן לי הכל, וכל רואה היה מתמיה מאוד ואני מגודל רעבון לא היה לי פנאי להשכיל מה זאת, ואחר כך אמר לי אבי, ראה בני גודל עוונותיך **שלא זכית לראות את אליהו אלא בלבוש כזה**. עכל"ק. ((בעניותי לא הבנתי מה גדלו עוונותיו של הינוקא הלז בנש"ק שלא טעם טעם חטא והתעסק בקדשים, עד שלא זכה לראות את וכו'. ואילו היה אומר, ראה בני מה גדלו עוונות הדור שלא וכו', ניהא (לפמש"ך באות א'). המגי"ה)).

[ג] ובשו"ת **משנה הלכות** (ח"י סי' קטו) הביא שפעם בקשו תלמידי **הרבי מלובלין זי"ע** ועכ"י שיראה להם את אליהו ז"ל, ויצאו לשוק, ועבר שם **שר אחד** (פריצעל) רוכב על סוס ועבר אצל **הרבי מלובלין** והכה אותו על כתפו ואמר (אטא חארשע זשידזעק), כלומר, זה יהודי טוב, וכן עשה עד ג' פעמים, והתלמידים מאד חרה להם על אותו שר שמרהיב בנפשו להכות על כתף רבם, וכשחזרו הביתה אמר להם שזה היה אליהו שבקשו ממנו להראותו להם.

[ד] לסיום הענין, ראה בספר **חלק יפה** (להגרני" בן ר' חיים פלאג'י זצ"ל, אות כד), על מאחז"ל (מד' אסת"ר פר' י, ב) שאליהו הנביא נדמה לחרבונה, ואמר לתלות את המן כו'. וא"ת איך אליהו זכור לטוב נדמה לגוי בלבוש נכרי, [שלא כישראל] שמברכין בכל יום שלא עשני גוי? וי"ל דהיכא דהוי להציל נפשות שרי כו' כי הכא שהיה להציל כל ישראל ומרדכי השקול ככולם ((תאיבני לדעת המקור שמרדכי הצדיק שקול ככל ישראל, כדוגמת מרע"ה (שהש"ר א' טו, ג, ועוד). המגי"ה)).

[ד]

הרב יחיאל יהושע רבינוביץ, אנטווערפן = [א] בגליון תמ"ד (מדור מי יודע אות ב'), הבאתם מספרו של **כ"ק אאמו"ר מביאלא שליט"א** עיוני הלכות, לתור ולחפש אחר מקור המימרא שהביא בשגב מעלת חומרת איסור השיחה לפני נטילת ידיים כבנט"י של שחרית. הנה זה כבר זמן רב שגם **כ"ק אאמו"ר שליט"א** חיפש עוד תנא דמסייע לזה, וכן אני ניסיתי לסייע בעדו לחפש, ולעת עתה לא מצאנו.

אמנם, שמעתי מידידי הרה"ג רבי אברהם חיים שפיגל ז"ל, ששמע מפ"ק **כ"ק מרן אדמו"ר רבי נפתלי צבי מבאבוב**

זצ"ל, שהתלווה לזקנו הרה"ק ב' קדושת ציון מבאבוב הי"ר, כששבת בקראקא באחת משבתות הקיץ תרצ"ט [כמדומני שאמר שהיה בפר' מטר"מ], וביצאו בעש"ק מהמקוה שהיה סמוך לבית אכסנייתו, ראה שהכלי לנט"י היה פגום, ולא נטל ידיו, אלא הלך מהרה לבית האכסניא ליטול ידיו מכלי שלם, וביצאו מבנין המקוה, נכנס הגה"ק רבי משה'ניו מבאיאן הי"ר, ורצה לברכו בברכת 'שלום עליכם' על בואו לשבות בקראקא, והרה"ק מבאבוב הרים את ידיו בסימן שאינו יכול לתת לו יד, וגם לא השיבו מלבד הרכנת הראש, ואחר שנטל ידיו בבית האכסניא, נתמרמר ביותר, ואמר, שאף שאין זו נטילת ידים חובה, וסגי ברחיצת ידים, אך לכתחילה עדיף לעשותה כנטילת ידים [של חובה] בכלי שלם, ולכך עשה כפי שעשה, אך צר לו שע"י כך בא מעשה זה עם הגה"ק מבאיאן לידו, שלא יכול דברו לשלום, כי לא הפסיק בדיבור עד שנטל ידיו, כי עתה יאמרו ה"ידידים הטובים", שמחמת 'הפרשה הקדומה' בין אבותינו הקדושים, נמנעתי מלדבר עמו. ע"כ סיפר כ"ק אדמו"ר מבאבוב זצ"ל לרא"ח שפיגל ז"ל.

[ב] בגליון שם (מי יודע אות א') ראיתי שמחפשים מקור לדברי הגה"ק המנח"א זי"ע, בשם הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע. לא ידעתי עד הנה מדברי המנח"א הללו, אך אני מחפש מקור לדברים דומים שנדפסו בספר שו"ת משנה הלכות (ח"י סי' קט"ו) בתוך תשובה לרה"ק רמ"מ מלעלוב זצ"ל, אך שם זה בשם הרבי מלובלין זי"ע, וז"ל: "מספרים שפעם בקשו תלמידי הרבי מלובלין זי"ע ועב"י שיראה להם את אליהו ז"ל ויצאו לשוק ועבר שם פריצעל אחד רוכב על סוס ועבר אצל הרבי מלובלין והכה אותו על כתיפו ואמר "אטא חארשע זשידזעק", כלומר, זה יהודי טוב, וכן עשה עד ג' פעמים, והתלמידים מאד חרה להם על אותו שר שמרהיב בנפשו להכות על כתף רבם, וכשחזרו הביתה אמר להם שזה היה אליהו שבקשו ממנו להראות להם".

ובהמשך התשובה שם מביא: "מצאתי בשם ספר מגדל דוד שפעם הלך הגה"ק מוה"ר דוד מלעלוב צוקללה"ה בלווית אחדים מתלמידיו ובדרך פגש את אליהו ז"ל כשהוא מחופש לאיכר נכרי, נתן לו שלום והחזיר לו שלום ותכ"ד שאלו הרבי מדוע מסווה עצמו כך? ממ"נ מי שלא זוכה לראותך לא יכירך אפי' בלבוש הרגיל, והזוכה - מכירך אפי' בבגדים נכריים, ויען לו, מה אעשה, והעולם אינו כדאי אפי' שאבוא בלבוש נכרי".

עוד רגע אדבר בענין גילוי אליהו בלבוש גשמי בדורות האחרונים. הגה"ק ב' בן איש חי זי"ע כתב בתשו' רב פעלים (סוף ח"ג, ק' סוד ישרים אות ד') בתוך הדברים כהאי לישנא: "אשר שאלת ששמעת שהיה לרבנו הרש"ש ז"ל גילוי אליהו ז"ל, ובקשת להגיד לך השערת שכלי בדבר זה איך הוא, דע כי ישנה הזהרה לנו מדברי קבלה (דה"י א' טו, כב. ב. בפס' המקביל בתהלים קה, טו: ולנביאי) אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו, על כן אין לנו לדבר באנשים גדולים ועצומים בהשערת השכל שלנו, ורק רשאי אני להגיד לך

דבר אחד בגילוי אליהו ז"ל, דודאי בענין שיזכה האדם לדבר עמו פנים בפנים כמו שהיה לרבנו האר"י ז"ל, קשה המציאות אפילו בדורות הראשונים וכ"ש בדורות האחרונים, ברם, בזאת אפשר להאמין שיהיה גילוי אליהו ז"ל בשכל הצדיק, דהיינו יתלבש ניצוץ מאליהו ז"ל בעין-שכלו של הצדיק ויורה לו האמת, והצדיק אינו מרגיש בגילוי אליהו ז"ל בשכלו, אלא חושב שהוא משיג האמת בשכלו, ובאמת אינו כן אלא הוא משיג הדבר ע"י התלבשות ניצוץ מאליהו ז"ל בשכלו, ודבר זה נזכר בדברי מהר"ח ז"ל בהקדמתו לשער ההקדמות שכתב וז"ל: גם נזכר בהקדמת התיקונים בכתובת-יד וז"ל: ואנת אליהו עתיד לאתגליא בסוף יומיאי, ואית מאן דעתיד לאתגליא [ליה] אפיין באפיין, ואית מאן דעתיד לאתגליא ליה בטמירו בעין-השכל דיליה וכו'. עכ"ד. ע"ש. [ובתקו"ח (ק"ג. כ) 'אית מאן דעתיד אליהו לאיתגליא ליה מסטרא דנשמתא בשכל דיליה, ואית מאן דעתיד לאתגליא אפיין באפיין'].

על כן חשבתי דרכי לומר כי אצל רבנו הרש"ש ז"ל היה גילוי אליהו ז"ל בטמירו בעין השכל דיליה, ועל ידו השיג את הכללים בחכמה היוצאים והמוכרחים מדברי רבנו האר"י ז"ל עצמו שעליהם בנה כל הבנין שלו שבנה בנהר שלום ובסידור, ולפ"ז מ"ש בתיקונים הנז"ל, אית מאן דעתיד לאתגליא ליה אפיין באפיין, היינו כמו גילוי אליהו ז"ל לרבנו האר"י ז"ל, ומ"ש ואית מאן דעתיד לאתגליא ליה בטמירו בעין-השכל, היינו כמו גילוי שנגלה לרבנו הרש"ש ז"ל, ואיתי שפיר".

ובחינה דומה לזה, כתב באריכות בספה"ק שפת אמת מברעז'אן פר' מטות, ששמע מרבו האר"י רבי עילאי, ששמע מהרבי ר' אלימלך זי"ע כעין הדברים הנז"ל, שגילוי אליהו הוא ע"י ניצוץ נשמה המתלבש בפנימיות האדם, וכפי גדלו ומעלתו משיג את אליהו. ע"ש באריכות מדוע ראב"ע לא זכה לגילוי אליהו.

וכתב הגה"ק מהר"ל מפראג זי"ע (נצח ישראל פ' כ"ח) "בסנהדרין (צח). אמרו, ריב"ל אשכחיה לאליהו וכו', ואין חילוק בין אם היה לו [כן] במראה או נגלה כן בלא מראה, כי פעמים רבות הגיד אליהו דברים לאחד ולא ידע האדם מאין באו לו הדברים, והיה נדמה לו כאלו הדברים היו לו מעצמו, ואינם אלא דברי אליהו שהגיד לו הדברים, וכן מוכח קצת ממס' עירובין (מג.) גבי הני שב שמעתתי שנאמרו (בי מדרשא) [בצפרא דשבתא קמיה דרב חסדא וכו'], וקאמרו, מאי, לאו דאמרינהו אליהו?!, והרי לא ידעו אותם שבביהמ"ד מי אמרם, כי באו בדעתם הדברים ההם ולא ידעו מי אמרם, וחכם גדול כמו ריב"ל יודע היה שההשגה הזאת [באה להם] מאליהו ז"ל. עכ"ל.

וכ"כ הרה"ק המאור עינים זי"ע (פר' ויצא ד"ה וישא יעקב רגליו) "בשעת לימוד כשמתקשה בדבר, לפני שתבוא לו הדעת, נכנסת בו כמו בשורה, שמרגיש במוחו שנכנסה בו כמו נקודה אחת, וזה נקרא בחינת אליהו, ואח"כ "ומלאה הארץ דעה" (ע"פ ישעי' יא, ט) שמתרחבת דעתו, וז"פ הנה

אנכי שולח לכם את אליה הנביא (מלאכי ג, כג); "שולח" - לשון הוה תמיד, כי כן הוא תמיד בכל אדם ובכל זמן בחינת אליהו". עכלה"ק.

[ה]

הרב יעקב זכריה קלוזנר, ציריך = בגליון תמג ('תגובות' אות א) נכתב: אילו היו דברים טמאים מותרים - לא היו מטמאים את הלב.

איתא ב'כל בו' (הל' טריפות סי' קא): "ובאמת לפי חבתינו הרחיק ה' יתברך מזונותינו מהמינים הדורסים והטורפים ובעלי הארס, לפי שהדבר ידוע בודאי, שהמזון מהפך טבע הנזון, ומושך בטבעו, ויהפוך טבעם להמית ולהזיק, ולא יאות זה לעבדי ה' ועם נחלתו". עכ"ל. וכ"כ רבנו בחיי והרמב"ן בפר' שמיני ופר' ראה בטעם איסור אכילת המינים הטמאים.

ובים של שלמה (יבמות פי"ד סי' כ) כ' בשם המקובלים שאכילת שקצים ורמשים מטמאת את הלב והשכל, וכ"ה בזה"ק פר' שמיני (מא:). וכ"כ רבנו בחיי בפר' שמיני לענין אכילת בב"ח. ובפתח עינים לחיד"א ז"ל (ע"ז כו.) כ' שמקור הדברים בפסיקתא (ס"פ שמיני). וביומא (לט:). אי' "עברה מטמאת לבו של אדם". ובאוה"ח (ס"פ שמיני) כ' שהאוכל מאכ"א במזיד - נעשית נפשו שקץ. ו[אף] בשוגג תטמא נפשו. ובריר' (חגיגה פ"ב ה"א) [ותוס' חגיגה יד. ד"ה שובו] איתא ש'אחר' יצא לתרבות רעה [לעת זקנתו] - הג"א ע"ז פ"ב סי' ו, לפי שהריחה אמו ואכלה דברי ע"ז בעת שהניקתו. ובכה"ח (סי' פא אות סח) כ' בשם הפר"ח (אות כו) שמשמע שרק הריחה. ועיין ברשב"א (יבמות קיד, א). והו"ד בדרכי משה (סי' פא אות ט), דמדינא חלב גויה פחלב ישראלית, "אלא שהוא מידת חסידות וזריזות שלא לינוק מנכרית, מפני שטבען של ישראל נוח יותר, משום שרגילים במצוות, והם רחמנים וביישנים בטבע, אף חלקם מגדל

טבע כיו"ב". וכ"כ המאירי שם "מדרך הטבע שכל מזון המגדל עושה רושם במדות המגודל ממנו, מדת חסידות להניק כמה שאפשר פחלב ישראל, שטבעו נוח ורחמן וביישן וצנוע, ומגדל כפי טבעו".

והריטב"א (שם ובע"ז כו.) כ' שחכמים אסרו להניק מגויה כשאפשר בישראלית, "מפני שהן אוכלין שקצים ורמשים, וחלקן מוליד אכזריות ומדות רעות, וכע"ז מבואר במרומי שדה לנצי"ב ז"ל (ע"ז שם) שמ"ש ביבמות (שם) שגויה דומה לבהמה טמאה [היינו כשאוכלת נו"ט] ומ"ש בע"ז (פ"ב מ"א, ובגמ' כו.) [שגויה מניקה בנה של ישראל ברשותה] מיירי כשאוכלת כשרות, והיינו ברשותה, שאוכלת מתחת ידי הישראלית ומניקתו. ובסוטה (יב:) אמרו גבי מרע"ה שהחזירוהו על כל המצריות ולא ינק, אמר פה שעתיד לדבר עם השכינה יינק דבר טמא?! [-ואמרו כן מרוח קדשם ומ"סוד ה' ליראיו"] (תהל' כה, יד) - 'תורת הקנאות' (שם), ופירש"י שם שהגויה אוכלת דברים טמאים, והתינוק טועם בחלב כל מה שהאם אוכלת. ועי' מש"כ ב'נחל אשכול' (ח"ג עמ' 72 אות כד). וכ' בחיי מהר"ץ חיות (סוטה שם), שלכא' לאו דוקא גבי מרע"ה אינו נאות הדבר, וכמש"כ הרמ"א (יו"ד סי' פא ס"ז) שלא יניקו תינוק מגויה אם אפשר בישראלית, לפי שחלב גויה מטמא את הלב ומוליד בו טבע רע. וכן לא תאכל המינקת "אפילו ישראלית" דברים האסורים וכו', כי כל זה מזיק לתינוק בזקנותו, והט"ז (סקי"ב) והש"ך (סקכ"ה) ביארו שאף במקום פיקו"נ שהתירו לאשה לאכול דברים האסורים - לא תניק את התינוק, אלא ישכרו לו מינקת ישראלית אחרת. ובבית הלל (שם סק"ד) הגיה שצ"ל "אפי' ישמעאלית". וכ"כ בשמו היפה ללב' (שם אות ה). ושם הביא בשם הרב בית דוד שגרס "אפי' גויה". וכן הגיה בס' מקור ברוך - עפשטיין (ח"ג עמ' תשנד). ובשוד"ח (ח"ז עמ' 388) כ' בשם הרמ"א "אפי' כושית". ע"ע בזה בפתח השער לס' 'מנחת יוסף' הל' שחיטה (אות ג') ואילך, ובס' 'קצות השלחן' (ח"ט סוה"ס עמ' ח).